T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017/24
KARAR NO : 2017/25
KARAR TR : 10.04.2017

ÖZET: 2247 sayılı Kanunun 14. ve 19. maddelerinde öngörülen görev uyuşmazlıkları-nın oluşabilmesi için ortada farklı görev alanındaki mahkemelerin mevcudiyeti şart olup; davanın somutunda olduğu gibi askeri ve adli yargı yerleri savcılıkları bakımından görev uyuşmazlığının oluştuğu gerekçesiyle Uyuş-mazlık Mahkemesine başvuru yapılabilmesi mümkün olmadığından; 2247 sayılı Yasa'nın 1. ve 27. maddeleri uyarınca BAŞVURUNUN REDDİNE karar verilmesi gerektiği hk

-
-
-

K A R A R

-
-

Davacı : K.H.
Şüpheli : R.İ.

OLAY : Tunceli/Çemişgezek İlçe Jandarma Komutanlığı emrinde görevli J.Er R.İ.'ın, Eskişehir Askerlik Şubesi Başkanlığının "Cezaevinden Tahliye Edilen Yükümlü Sevki" konulu yazısı ile 4.7.2014 tarihinde bir günlük yol izni verilerek sevk edildiği ve bu suretle şüphelinin 6.7.2014 tarihinde birliğine veya en yakın KTM Komutanlığına katılması gerekirken birliğine katılmayarak firar suçunu işlediği, halen Çemişgezek İlçe Jandarma Komutanlığına katılmadığı, bu nedenle hakkında "firar" suçundan dolayı soruşturma isteminde bulunulduğu belirtilerek,

"Jandarma Er" statüsünde bulunan şüpheliye isnat edilen suçun yargılamasını yapmaya Askerî Mahkemenin ve soruşturmasını yapmaya Askeri Savcılığın görevli olup olmadığının, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun, 25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişikliğe uğramadan önceki ve sonraki hâlinin mukayese edilerek, irdelenmesi suretiyle ortaya konulması gerektiği açıklanarak,

"1-2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "Tanım" başlıklı 3. maddesi, "Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askerî bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir." şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların verdiği görevleri yerine getiren silahlı genel kolluk kuvvetidir." şeklini almıştır.

2-2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "Bağlılık" başlıklı 4. maddesi, "Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası olup, Silahlı Kuvvetlerle ilgili görevleri, eğitim ve öğrenim bakımından Genelkurmay Başkanlığına, emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin ifası yönünden İçişleri Bakanlığına bağlıdır. Ancak Jandarma Genel Komutanı, Bakana karşı sorumludur." şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Jandarma Genel Komutanlığı İçişleri Bakanlığına bağlıdır." şeklini almıştır.

3-2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "Jandarmanın genel olarak görevleri" başlıklı 7. maddesinin "Askerî Görevleri" başlıklı "c" bendi, "Askerî kanun ve nizamların gereği görevlerle Genelkurmay Başkanlığınca verilen görevleri yapmak." şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Kanunlarla verilen askerî hizmetleri yerine getirmek" şeklini almıştır.

4-2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "Jandarmanın sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hâlindeki görevleri" başlıklı 8. maddesi, "Jandarma birlikleri; Genelkurmay Başkanlığınca lüzum görülen hallerle sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde gerekli olan bölümü ile Kuvvet Komutanlıkları emrine girer, kalan bölümü ile Jandarma Genel Komutanlığı emrinde normal görevlerine devam eder." şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 10. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Jandarma birlikleri; sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hâllerinde, Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek bölümleriyle Kuvvet Komutanlıkları emrine girer, kalan bölümüyle normal görevlerine devam eder.

Ayrıca, Jandarma birlikleri; Genelkurmay Başkanlığının talebi üzerine İçişleri Bakanının, illerde ise garnizon komutanının talep etmesi halinde valinin onayıyla kendilerine verilen askerî görevleri de yaparlar." şeklini almıştır.

5-2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "Disiplin ve soruşturma usulleri" başlıklı 15. maddesi, "Jandarma personeli hakkında disiplin ve soruşturma işlemleri aşağıdaki usullere göre yapılır.

a-Subay, astsubay, uzman jandarma, askerî öğrenci, erbaş ve erlerle sivil memurların disiplin yolu ile cezalandırılmaları; Garnizon komutanlarının yetkileri saklı kalmak kaydıyla kendi yetkili disiplin amirlerince, işçilerle

sözleşmeli ve geçici personelin cezalandırılmaları ise yürürlükte olan sözleşme hükümlerine göre yapılır.

(Ek fikra: 20/08/1993-KHK-507/2 md.) Jandarmanın mülki görevlerini ilgilendiren ve disiplin cezasını gerektiren fiilleri ortaya çıktığında valiler, il jandarma alay komutanından; kaymakamlar, ilçe jandarma bölük komutanından gereken cezanın verilmesini talep ederler. Alay ve bölük komutanları bunlar hakkında, askerî mevzuat çerçevesinde gerekli işlemi yaparlar.

b-Jandarma personelinin işledikleri disiplin suçları için 477 sayılı "Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun" hükümleri uygulanır.

c-Jandarma personelinin askerî yargıya tabi suçlarında, 353 sayılı "Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu" na göre işlem yapılarak haklarında 1632 sayılı "Askerî Ceza Kanunu" ile 765 sayılı "Türk Ceza Kanunu" hükümleri tatbik olunur.

d-Jandarma personelinin mülki hizmetten doğan veya bu tür hizmeti yaparken işlenen suçlarında; 15/05/1930 gün ve 1609 sayılı "Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun" hükümleri saklı kalmak şartıyla 04/02/1913 tarihli "Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat" hükümlerine göre işlem yapılır.

e-Adli hizmetlerden doğan suçlarda; ilçe ve merkez ilçe jandarma bölük komutanları ile bu hizmetleri vekaleten yürütenler hakkında 1412 sayılı "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu" nun 154/4 üncü maddesi gereğince 24/02/1983 gün ve 2802 sayılı "Hâkimler ve Savcılar Kanunu" nun 82 ve müteakip maddelerinde gösterilen hâkim ve savcıların tabi oldukları muhakeme usulü uygulanır.

f-Jandarma personelinin kişisel suçlarında genel hükümlere göre işlem yapılır." şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Jandarma personeli hakkında disiplin ve soruşturma işlemleri aşağıdaki usullere göre yapılır.

a-Disiplin işleri özel kanun hükümlerine göre yürütülür.

b-Jandarma personelinin mülki görevlerinden doğan suçlarında; özel kanunların hükümleri saklı kalmak şartıyla 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

c-Adli görevlerinden doğan suçlarda; 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161 inci maddesinin beşinci fikrası hükmü uygulanır.

d-Jandarma personeline askerî görev verildiği takdirde bu görevlerden doğan suçlarda 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri uygulanır. Bu suçların muhakemesi, Jandarma personelinin emrine verildiği askerî birlik personelini muhakeme etmekle görevli ve yetkili olan askerî mahkemede görülür.

e-Jandarma personelinin kişisel suçlarında genel hükümlere göre işlem yapılır." şeklini almıştır.

6-2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "ikmal esasları" başlıklı 19. maddesinin birinci fikrası, "Jandarma Genel Komutanlığı ikmal hizmetleriyle faaliyetlerine ait her türlü ihtiyaçlarını ve Milli Savunma Bakanlığınca sağlanacak silah ve mühimmatını imkân nispetinde Türk Silahlı Kuvvetleri standartlarına uygun olarak kendi bütçesinden karşılar." şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Jandarma Genel Komutanlığı ikmal hizmetleriyle faaliyetlerine ait her türlü ihtiyacını ve silah ve mühimmatını İçişleri Bakanlığınca belirlenecek standartlara uygun olarak kendi bütçesinden karşılar. Ancak Jandarma Genel Komutanlığı, Savunma Sanayi Destekleme Fonundan Türk Silahlı Kuvvetlerinin tabi olduğu usul ve esaslar dâhilinde yararlanır." şeklini almıştır.

7-Yukarıda yer alan mevzuat değişikliklerinin yanı sıra, 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 19. maddesi ile 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'na ilave edilen Ek 7. maddenin birinci fikrasında, "Diğer kanunlarda bu Kanuna aykırı hükümler bulunması halinde bu Kanun hükümleri uygulanır." hükmü yer almaktadır.

353 sayılı Askeri Mahkemelerin Kuruluşu ve Yargılama Usulü Hakkında Kanun'un "Genel Görevler" başlıklı 9. maddesi, "Askeri Mahkemeler kanunlarda aksi yazılı olmadıkça, asker kişilerin askeri olan suçları ile, bunların asker kişiler aleyhine (...) yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler." hükmünü içermektedir. Öğretide ve uygulamada "Askeri Suçlar"; 1) Unsurlarının ve cezalarının tamamı Askeri Ceza Kanununda yazılı olan, başka bir anlatımla Askeri Ceza Kanununu dışında hiçbir ceza kanunu ile cezalandırılmayan suçlar, 2) Unsurları kısmen Askeri Ceza Kanununda kısmen diğer ceza kanunlarında gösterilen suçlar, 3) Türk Ceza Kanununa atıf suretiyle askeri suç haline dönüştürülen suçlar, olmak üzere üç grupta mütalaa edilmektedir.

Evvelce; 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 7. maddesinde Jandarmanın genel olarak görevleri; mülki görevler, adli görevler, askeri görevler ve diğer görevleri şeklinde belirtildiği; Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin 131-141. maddelerinde jandarmanın askeri görevleri olarak "Garnizon Komutanlığı ve Askeri İnzibat görevleri, yoklama kaçağı ve bakaya ile firar ve izinsizlerin yakalanma ve sevkleri, askere alınacakların çağrı ve toplanması ile ilgili görevler, askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgeleri hakkındaki görevleri" şeklinde düzenlendiği; 2803 sayılı Kanun'un 15. ve Yönetmeliğin 186. maddesine göre, jandarma personelinin sadece askeri hizmete ilişkin suç teşkil eden eylemlerinden dolayı askeri yargıya tabi tutulduğu görülmekte;

Diğer yandan, o dönemde (668 sayılı KHK öncesinde) dahi, Askeri Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarında, jandarma personelinin askeri görevlerinin oldukça dar yorumlandığı, görev alanındaki asli fonksiyonların mülki ve/veya adli görevlerden olduğu durumlarda, askeri yargının görevli olmadığına vurgu yapıldığı; örneğin, mahkûm koruma ve sevk devriyesinde görevli sanığın, kendisine tebliğ edilen emir ve talimatlar hilafına tutuklu ile 15-20 dakika konuşması ve tutukludan 2 adet fotoğraf alması şeklinde vuku bulan eylemi ile ilgili olarak, Askeri Yargıtay 4. Dairesi tarafından, "tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakilleriyle muhafazalarını sağlama usul ve esaslarının, Jandarma Teşkilatı Görev ve

Yetkileri 45/h maddesinde belirtilen Jandarmanın mülki görevleri arasında yer aldığı'nın belirtildiği; jandarma sevk bölük komutanlığında görevli sanığın, fiilen 4 tutuklunun adliyeye sevk edildiği ve tutuklu şahısların adliyedeki işlemlerinin devam ettiği sırada, herhangi bir şekilde izin almaksızın adliyeden ayrıldığı ve 45 dakika kadar sonra adliyeye döndüğü şeklinde vuku bulan bir başka olayda, Askeri Yargıtay 1. Dairesi tarafından, "gerek 2803 sayılı Kanun ve gerekse Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliği hükümleri, jandarmanın adli ve mülki görevlerinin asli nitelikte bulunduğunu, askeri görevlerinin istisnai ve tali derecede olduğunu ortaya koymaktadır" şeklinde değerlendirmeye de yer verilerek, sanığın eyleminin, jandarmanın mülki görevlerinden olan tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakilleriyle ilgili görevlerden olduğu ve atılı suçun (emre itaatsizlikte ısrar) mülki görevin ifası sırasında işlenmesi karşısında, askeri mahkemenin görevli olmadığı yönünde karar verildiği de görülmektedir.

Yukarıda belirtilen yasal mevzuat hükümleri ışığında, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nda, 25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişiklikler sonucunda, Jandarmanın askerî bir güvenlik kuvveti olmaktan çıkarıldığı ve kural olarak Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinden ayrıldığı, Jandarma personelinin askerî görevlerinin sınırlandırıldığı, Jandarma personeline askerî görev verilmesinin istisnai olduğu ve ancak belirli şartlar gerçekleştiğinde askerî görev verilebileceği, Askerî Mahkemelerin Jandarma personelini yargılama görevinin sadece askerî görev verildiği takdirde bu görevden doğan suçlarda söz konusu olabileceği anlaşılmaktadır.

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 7. maddesine göre, Jandarmaya sadece Kanunlarla askerî görev verilebilecek ve aynı Kanun'un 15/d maddesine göre, Jandarma personeli sadece askerî görev verildiği takdirde ve bu görevden kaynaklanan suçlar yönünden askerî mahkemelerde yargılanabilecektir.

Jandarma personelinin sadece askerî görev verildiği takdirde askerî mahkemelerde yargılanabileceğini düzenleyen, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun, 27.7.2016 tarihli ve 668 sayılı KHK ile değişik 15. maddesinin "d" bendi, askerî mahkemelerin Jandarma personeli üzerindeki yargılama görevini düzenleyen bir usul hükmüdür ve tüm usul hükümleri gibi, ceza yargılaması hukuku ilkelerinden olan "derhal uygulanma ilkesi" gereğince, yürürlüğe girdiği andan itibaren, derdest olan davalarda da ve derhal uygulanması gereklidir.

Nitekim, Askeri Yargıtay 2. Dairesinin 24.8.2016 tarihli ve 2016/452-487 Esas ve Karar sayılı ilamında da bu yönde karar verilmiş ve bu hususlar vurgulanmıştır.

Somut olayda, şüpheli J.Er R.İ.'ın Jandarma Genel Komutanlığı emrinde görevli olduğu, soruşturma konusu olayların yaşandığı dönemde ve dolayısıyla kendisine atılı suç tarihlerinde, emrinde görevli bulunduğu Jandarma birliğinin 2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 668 Sayılı KHK ile değişik 8. maddesi anlamında askeri görevle görevlendirilmesinin söz konusu olmadığı görülmektedir.

Diğer yandan, 2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nda 668 sayılı KHK ile yapılan değişiklikler ile birlikte, artık Jandarma Genel Komutanlığı personeli bakımından, bunların tabi oldukları yargı kolunun değiştirilerek, "Askeri Yargı Kolu" yerine, farklı bir yargı kolu olan "Adli Yargı Kolu"na tabi tutulmalarının öngörüldüğü/tercih edildiği anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede ve yukarıda açıklanan gerekçelerle, şüpheli J.Er R.İ. hakkındaki yukarıda belirtilen suçtan dolayı 353 sayılı Kanun'un 9 ve devamı maddeleri itibariyle yargılama görevinin Askeri Mahkemeye ve soruşturma yapma görevinin de Askeri Savcılığa ait olmadığı, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri gereğince yargılama görevinin adli yargı mercilerine ait olduğu, dolayısıyla adli soruşturma bakımından da Cumhuriyet Başsavcılığının görevli ve yetkili olduğu anlaşılmakla; Anayasanın 145. maddesi, 353 sayılı Kanun'un 9-17 ve 112. maddeleri uyarınca Askeri Savcılığımızın görevsizliğine" denilmek suretiyle 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 28.12.2016 gün ve E:2014/1021, K:2016/213 sayılı kararı ile görevsizlik kararı verilmiş, karar kesinleştiğinde soruşturma dosyasının şüphelinin görev yeri olan ve soruşturmada görevli ve yetkili görülen Tunceli/Çemişgezek Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine itirazı kabil olmak üzere karar verilmiştir.

Çemişgezek Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 9.3.2017 gün ve Soruşturma No:2017/34, Karar No:2017/4 sayı ile, şüpheli olduğu belirtilen Jandarma Er R.İ.'ın zamanında birliğine katılmayarak firari duruma düştüğü ve halen de bu durumun devam ettiği, şüpheli hakkında 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından yakalama emri düzenlendiği ancak şüphelinin yakalanamadığı, şüphelinin ifadesinin yakalanamadığı için alınamadığı, ilgili tutanak ve raporların dosyada mevcut olduğu, dosya ile ilgili görevsizlik kararı verildiği, verilen görevsizlik kararında özet olarak, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nda 668 sayılı KHK ile yapılan değişiklikler sonucu artık silahlı genel kolluk kuvveti olduğu, Jandarma Genel Komutanlığının İçişleri Bakanlığına bağlandığı, aynı Kanun'un 15/d bendi uyarınca Jandarma personeline askeri görev verildiği takdirde bu görevinden doğan suçlarda 353 sayılı Kanun hükümlerinin tatbik olabileceği gibi gerekçelerle adli yargı kolunun görevli olduğu hususunda kanaate ulaşılarak dosyanın gönderildiğinin anlaşıldığı belirtilerek,

Mahkemelerin görev durumunun, kamu düzenini ilgilendirdiği "Tabi Hakim" ilkesi ile de doğrudan bağlantılı bulunduğu, adil yargılanmaya ilişkin temel bir hak olarak karşımıza çıktığı, yargılamanın her aşamasında görev durumunun dikkate alınması gerektiği, meydana gelen olay kapsamında Jandarma Er olan şüphelinin işlemiş olduğu iddia edilen firar suçuna ilişkin yargılama yapılacak yargı yerinin tespitinin gerektiği, bu kapsamda;

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nda 25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı KHK gereği yapılan değişiklik ile Kanunun değiştirilen 15. maddesinin d bendinde; "Jandarma personeline askeri görev verildiği takdirde bu görevlerden doğan suçlarla 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı askeri mahkemeler kuruluş ve yargılama usulü kanunu hükmü uygulanır. Bu suçların muhakemesi jandarma personelinin emrine verildiği askeri birlik personelinin muhakeme etmekle görevli ve yetkili olan Askeri Mahkemelerden görülür." hükmüne yer verildiği,

Milli Savunma Bakanlığının 25 Ağustos 2016 tarih ve MAİY: 59352572-9020-2243-16/As.Adlt.İşl.Müt.Yet. ve As.Czev.İşl.(39-11-16) sayılı yazısı ile ekinde yer alan "Askeri Mahkemelerin Adli Yetki Sahalarına Ait Kitap'ta da; 31.7.2016 tarihli 669 sayılı KHK'nın 111. maddesine istinaden Jandarma Genel Komutanlığı emrine verilen er ve erbaş

ile askerlik yükümlüleri hakkında üç yıl süre ile diğer er ve erbaş ile askerlik yükümleri hakkında diğer er ve erbaş ile askerlik yükümlülerinin tabi olduğu hükümlerin uygulanacağının hüküm altına alındığı,

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev Yetkileri Kanunu'nda 25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı KHK ile yapılan değişiklikler sonucunda; Jandarmanın askeri bir güvenlik kuvveti olmaktan çıkarıldığı ve kural olarak Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinden ayrıldığı, belli bir rütbeye haiz jandarma personelinin askeri görevlerinin sınırlandırıldığı, bu kapsamda; Rütbeli Jandarma Personeline (subay/astsubay/uzman jandarma/uzman erbaş) askeri görev verilmesinin istisnai olduğu ve belirli şartlar gerçekleştiğinde ancak askeri görev verilebileceği, Askeri Mahkemelerin rütbeli jandarma personeli yargılama görevinin sadece askeri görev verildiği takdirde söz konusu olabileceği, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 7. maddesine göre, rütbeli jandarma personeline sadece kanunlarla askeri görev verilebileceği ve aynı Kanun 15/d maddesine göre rütbeli jandarma personelinin sadece askeri görev verildiği takdirde Askeri Mahkemelerde yargılanabileceği,

31.7.2016 tarihli ve 669 sayılı KHK'nın 111. maddesine istinaden Askeri Mahkemelerin sadece Jandarma Genel Komutanlığı emrine verilen er, erbaş ile askerlik yükümlüleri hakkında yargılama yetkisine haiz olduğu ve bu durumunda 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'na eklenen geçici 5. maddesinin uygulandığı süreyle sınırlı olduğu,

Somut olayda, şüpheliye atılı suçun 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nda düzenlenen ve askeri bir suç olan firar suçu olduğu, şüphelinin Jandarma Er olduğu, herhangi bir rütbeye sahip olmadığı, dolayısıyla kanunla bir askeri görev verilmese dahi şüphelinin bahse konu suçu işleyip işlemediği hususunun tespiti için yürütülecek soruşturma ve kovuşturmanın askeri yargı makamlarının görevine girdiğinin anlaşıldığı açıklanarak, birliğine zamanında katılmayıp firar durumuna düşen ve bu durumu halen devam eden şüphelinin belirtilen mevzuat gereğince Askeri Ceza Kanunu'nda düzenlenen ve askeri bir suç olan firar suçundan yargılamasının askeri mahkemelere ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiş, ayrıca adli yargı ile askeri yargı arasında çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü ve görevli yargı merciin belirlenmesi amacıyla soruşturma dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler; Kenan YUMUŞAK, Osman ATALAY, Gökhan KARABURUN, Mehmet AVCIOĞLU, Sevilay TEMİZYÜREK BATIR, Remzi İĞREK'in katılımlarıyla yapılan 10.04.2017 günlü toplantısında; Raportör-Hâkim G. Fatma BÜYÜKEREN'in, başvurunun reddi yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Askeri Yargıtay Başsavcı Yardımcısı Ekin MANAV'ın, başvurunun reddine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev ve yetkileri, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 158. maddesi ile 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde açıkça gösterilmiş, Mahkeme adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili kılınmıştır.

2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir" denilmiş;

Aynı Yasa'nın 19.maddesinde, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir" hükmü yer almıştır.

Aynı Yasanın 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesinin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinde, şüpheli hakkında "firar" suçu nedeniyle yapılan soruşturma sırasında, 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 28.12.2016 gün ve E:2014/1021, K:2016/213 sayılı görevsizlik kararı ile soruşturma dosyasının Tunceli/Çemişgezek Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine karar verilmesi üzerine, Tunceli/Çemişgezek Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 9.3.2017 gün ve Soruşturma No:2017/34, K:2017/4 sayılı kararı ile görevsizlik kararı verilmiş, ayrıca oluştuğu ileri sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için soruşturma dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

Öncelikle 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde olumsuz görev uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının saptanması gerekmektedir. Uyuşmazlık Mahkemesince görev uyuşmazlıklarının çözüme kavuşturulabilmesi için ortada, bir yargı yolu uyuşmazlığı bulunması zorunludur. Başka bir anlatımla; iki ayrı yargı düzeni içinde yer alan yargı mercilerince verilmiş kesin veya kesinleşmiş bulunan görevsizlik kararları mevcut olmalıdır.

Anayasanın 9. maddesinde, "Yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kulla-nılır". denilmiş,

böylece yargı organının "bağımsız mahkemeler" olduğu açıkça belirtilmiş olup, ceza yargılamasında iddia makamı olarak adalete hizmet eden, iddia görevini yaparak devlet adına ceza davası açan, daha açık bir ifade ile, suç haberinin kendisine ulaşmasıyla birlikte devlet adına araştırma ve soruşturma faaliyetinde bulunmak, kamu davasının açılmasını gerektiren şartlar oluştuğunda dava açmak ve yürütmek, mahkemelerin verdiği kararları yerine getirmek ve kanunla kendisine verilen diğer görevleri yapmak durumunda olan savcılığın, somut olayda, 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın ve Tunceli/Çemişgezek Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen yargı mercilerinden olmadığı ve verilen görevsizlik kararlarının da yargı kararı niteliğinde bulunmadığı kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Mahkememize gönderilen dosyada, 2247 sayılı Yasa'nın 14. madde-sinde belirtildiği şekilde bir yargı yolu uyuşmazlığı (olumsuz görev uyuşmazlığı) bulunmadığı gibi yine 14. madde hükmüne göre yargı yerlerince verilmiş kesin görevsizlik kararları da bulun-mamaktadır. Aynı Yasa'nın 19. maddesinde açıklanan görevli merciin belirlenmesi için başvurma koşulları da oluşmamıştır. Bu durumda, 2247 sayılı Yasa'nın 1 ve 27. maddeleri uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanı dışında kalan hususlar ile ilgili başvurunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

SONUÇ :2247 sayılı Yasa'nın 1 ve 27. maddeleri uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanı dışında kalan hususlar ile ilgili BAŞVURUNUN REDDİNE, 10.04.2017 günü OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Kenan YUMUŞAK	Osman ATALAY	Gökhan KARABURUN

Üye	Üye	Üye
Mehmet AVCIOĞLU	Sevilay TEMİZYÜREK BATIR	Remzi İĞREK